

Anna Szalapatka, Maria Zielińska-Durda

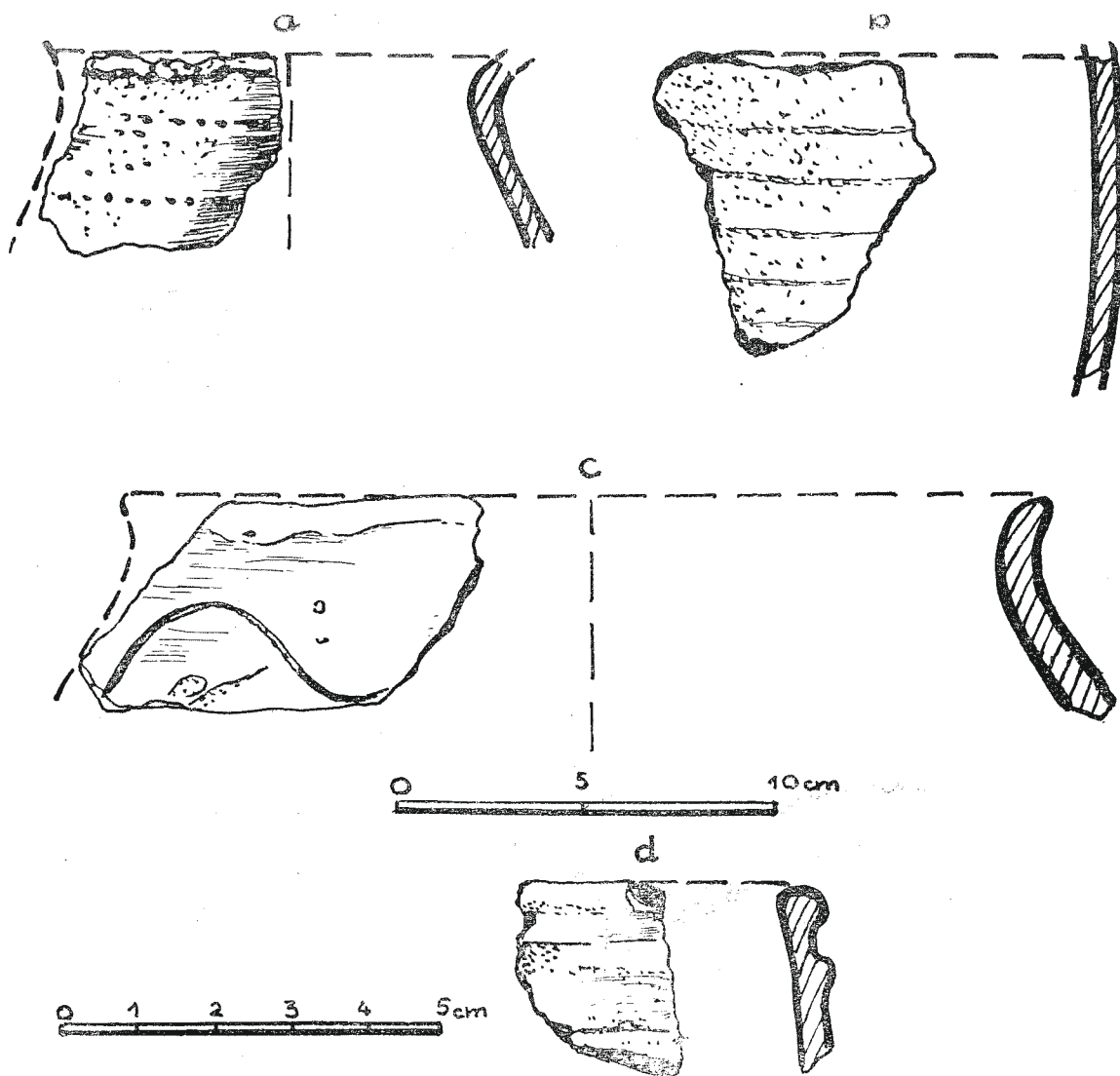
Wczesnośredniowieczna osada w Lesku, stanowisko 2

W toku prac ziemnych na placu budowy Technikum Leśnego w Lesku, położonym w odległości około 100 m na północny zachód od stadionu sportowego odkryto w roku 1970 nowe stanowisko archeologiczne. W wykopach budowlanych pod budynek szkoły zauważono w profilach pod warstwą humusu 15—30 centymetrową warstwę kulturową ze śladami materiału archeologicznego. Przystąpiono do ratowniczych badań wykopaliskowych, wytyczając dziewięć wykopów sondażowych oraz prowadzono obserwację niwelowanego przy pomocy spychacza terenu budowy. Systematycznymi badaniami udało się wyeksplorować 5 jam i 44 ślady słupów.

JAMY

Spośród tych obiektów, trzy posiadały w rzucie poziomym kształt prostokąta z zaokrąglonymi kątami, dwie były okrągłe. Kształty jam w przekroju pionowym były cylindryczne lub nieckowate. Średnice największej wynosiły 212×117 cm, a najmniejszej 68 cm. Głębokości wahały się w granicach od 38 do 109 cm.

Wypełniska jam tworzyła ciemnoszara gliniasto-piaszczysta ziemia z zawartością drobnych grud polepy i węgla drzewnych oraz niewielkiej ilości fragmentów ceramiki i kilku fragmentów przedmiotów żelaznych (w dwu jamach).

Ryc. 1. Lesko, m. pow., stan. 2. Fragmenty naczyń. Wykop IV (a). Wykop III (b—d).

SLUPY

Slupy o kształtach w rzucie poziomym okrągłych, o średnicach 20—30 cm zakończone były płasko, na różnych głębokościach, przeważnie 30 cm. Układ słupów wystąpił dość regularnie, jednak z powodu prowadzenia badań niesystematycznie a wykopami, zgodnie z potrzebami budowy, nie udało się odsłonić całości terenu, a tym samym całego rozplanowania zabudowy osady.

INWENTARZ

W warstwie humusu odkryto zabytki prahistoryczne przemieszane z nowożytnymi, dopiero w warstwie głębszej, o wyraźnie ciemniejszym zabarwieniu i bardziej zbitej konsystencji wystąpiły zabytki jednolite kulturowo.

Wśród zabytków dominowała ceramika, głównie fragmenty naczyń kuchennych średniościennych, nie-licznie cienkościennych i grubościennych. Niewielka wprawdzie ilość odkrytych wylewów i den tych naczyń pozwala jednak określić ich kształty jako w przewadze esowate (Ryc. 1, a, c) z brzegiem zwężonym zaokrąglonym i w przybliżeniu półkuliste. Dna są słabo wyodrębnione lub nie wyodrębnione.

Do wyrobu naczyń użyto gliny schudzonej najczęściej domieszką piasku, drobnoziarnistego tłuczni, rzadziej domieszką ceramiczną. Większość naczyń była obtaczana na kole garncarskim, kilka, szczególnie grubościennych wykonano ręcznie.

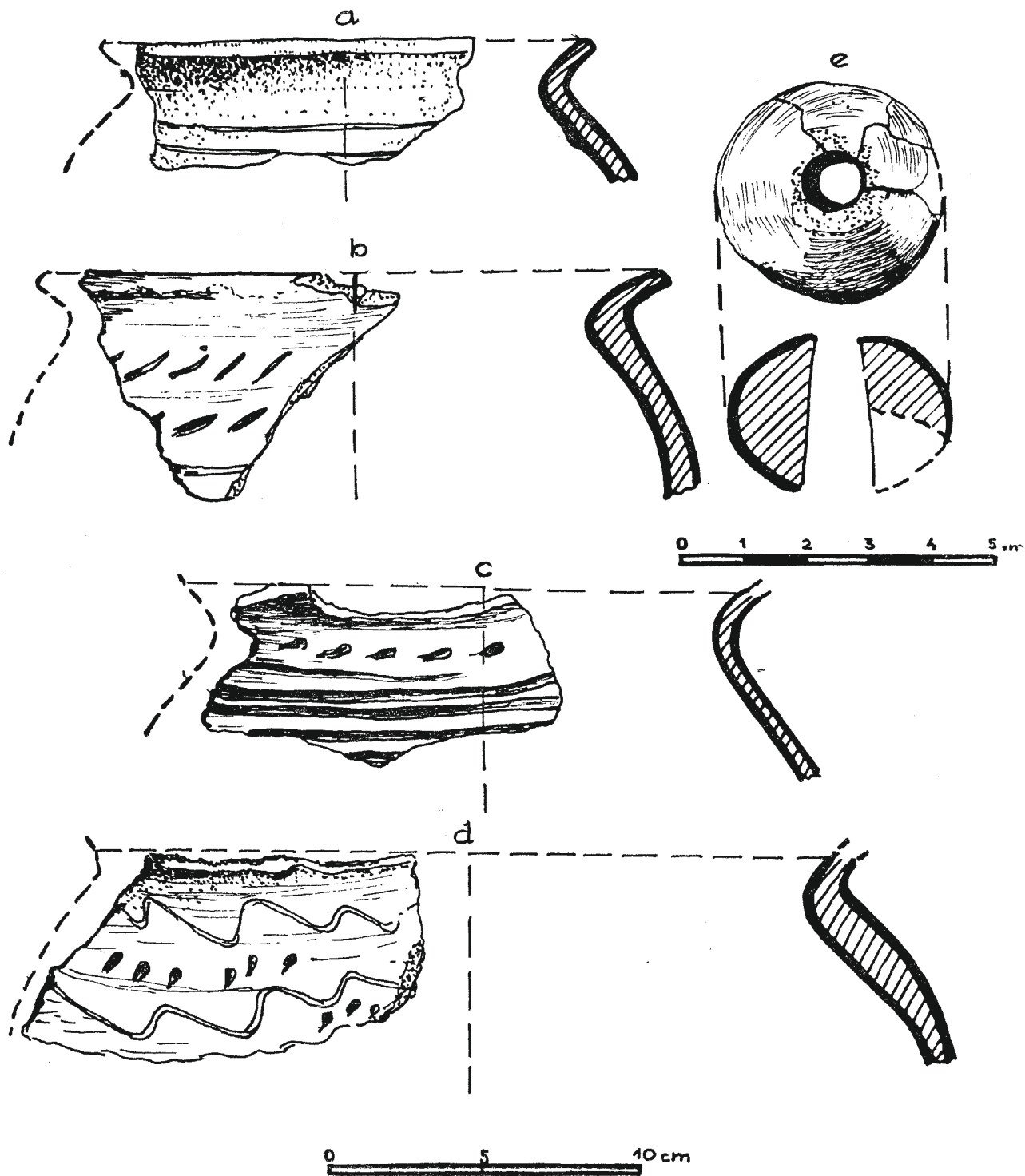
Wśród wszystkich typów znajdują się okazy ornamentowane motywem linii falistej pojedynczej (Ryc. 1, c) lub wielokrotnej, wykonanym narzędziem grzebykowatym, linii poziomej pojedynczej lub wielokrotnej (Ryc. 1, b), a w jednym wypadku stwierdzono ornament stempelkowy w kształcie małych kwadratów tworzących poziome dookolne linie (Ryc. 1, a) i motyw poziomej listwy plastycznej (Ryc. 1, d).

Wyżej opisaną ceramikę chronologicznie zaliczyć należy do okresu wczesnośredniowiecznego X—XI w.

Wśród zabytków metalowych znaleziono kilka fragmentów przedmiotów żelaznych silnie skorodowanych i niemożliwych do określenia. Jedynie można przypuszczać, że jednym z nich był fragment noża.

W roku 1971 zaistniała potrzeba przebadania terenu przeznaczonego pod budowę budynku mieszkalnego przy Technikum Leśnym, oddalonego od omawianego miejsca badań o około 100 m.

Na przebadanej powierzchni 3 arów stwierdzono po-

Ryc. 2. Lesko, m. pow., stan. 2. Fragmenty naczyń, przęślik. Jama 5 (a, e). Ar I, ćw. B (b, d). Jama 3 (c).

dobnie jak na przebadanej poprzednio części osady ślady budownictwa naziemnego w postaci śladów słupów tworzących dość regularne prostokąty oraz jamy gospodarcze w liczbie siedmiu, występujące w warstwie kulturowej na głębokości około 40 cm. Zbliżone do poprzednio opisanych były również wypełniska jam i ich inwentarz. We wszystkich obiektach najliczniej występowały fragmenty ceramiki pochodzące z naczyń grubościennych, z domieszką drobnego tłucznia granitowego i naczyń cieńszych z domieszką piasku i ceramiki. Dna naczyń zostały lekko wyodrębnione, posiadając ślady podsypki.

Brzegi naczyń były wychylone na zewnątrz (Ryc. 2, a—d), krawędzie zaokrąglone, proste, lub ukośnie ścięte. Wystąpiły też podobne do opisanych w poprzedniej części sprawozdania motywy zdobnicze (Ryc. 2, a—d).

Z innych zabytków wykonanych z gliny odkryto przęślik (Ryc. 2, e).

Zabytki metalowe reprezentowane były przede wszystkim przez gwoździe.

Badaniami finansowanymi przez Muzeum Okręgowe w Rzeszowie kierowały autorki niniejszego sprawozdania

w okresach: 7.VIII—9.IX.1970 r. i 13.VII—17.VII
oraz 6.IX—22.IX.1971 r.

gowym w Rzeszowie (z badań w 1970 r.) i w Muzeum
Historycznym w Sanoku (z badań w 1971 r.).

Materiały i dokumentację złożono w Muzeum Okrę-